

אוצר הנפש

* **		
19:31	18:18	י-ם
19:33	18:33	ת"א
19:33	18:25	חיפה
19:33	18:36	ב"ש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר קצר

פנימיות רקובה וחיצוניות
טהורה

אוצר הפרשה

לב נשבר - תנאי
להשראת השכינה

כשהתורה מונה, בפרשת שמיני, את החיות הטמאות לגמרי, יש את הגמל, שפן, ארנבת - שכולם מעלי גרה ולא מפריסי פרסה - ויש את החזיר (שעשו-עמלק נמשל לו) שמפריס פרסה ולא מעלה גרה. בפשטות כתוב בחסידות שיש קליפה שסימן הטהרה שלה הוא בפנימיות, רק שבחיצוניות הוא טמא - מעלה גרה בפנימיות ומפריס פרסה בחיצוניות. אצל כולם, חוץ מהחזיר, סימן הטהרה הוא בפנימיות וסימן הטומאה בחיצוניות. רק אצל החזיר סימן הטהרה הוא בחיצוניות ואילו בפנימיות הוא טמא לגמרי.

הקב"ה עתיד
להחזיר את
החזיר - לתת
לעם ישראל
חוש ביח"צנות

זה ההבדל בין עשו ועמלק לשאר. יש מאמר חז"ל שבשעבוד ארבע הגלויות הגמל הוא כנגד בבל, השפן כנגד פרס ומדי (של פורים), הארנבת כנגד יון, אבל אדום - שהוא עשו ועמלק נכדו - הוא החזיר. כתוב שמכל העמים, חוץ מעמלק, כאשר יבוא מלך המשיח ויגאלנו תיכף ומיד ממש מקבלים תשורה ושי - רק מעמלק לא מקבלים. מסבירים על דרך זה, שלכולם יש איזה סימן טהרה בפנימיות והחיצוניות לא בסדר, טמאה. אבל אצל עמלק הפנימיות רקובה וטמאה ונבלה לגמרי, והוא רק מפגין חיצוניות.

כאשר לומדים את הדרושים האלה בחסידות יוצא שאם כבר אפשר - וחיובים - גם לעשות לעמלק איזה תיקון בסוף, זה תיקון היח"צנות. שוב, כתוב שהכח של עמלק הוא ביח"צנות. הוא יחצ"נ בעצם, מראה את הטלפיים שלו, ראו כמה שאני טהור - אני מפריס פרסה. הפנימיות שלו טמאה ורקובה לגמרי, הוא לא מעלה גרה, חזיר.

אבל על החזיר כתוב שהקב"ה עתיד להחזיר לנו אותו. מה זה להחזיר את החזיר? להחזיר לנו את החוש ביח"צנות - זה להחזיר את החזיר. כי לעם ישראל, כידוע, יכולת הדוברות והיח"צנות מאד חלשה. ככל ששייכים יותר לקדושה היח"צנות עוד יותר גרועה, יותר חלשה, כי ככל שקשורים לקדושה פחות אוכלים חזיר. אבל הקב"ה עתיד להחזיר את החזיר - לתת לעם ישראל חוש ביח"צנות.

(משיעור ליל פורים ע"ד)

לאחר שאהרן הכהן סיים להקריב את הקרבנות וברך את העם, נאמר "וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן אֶל אֱהֹל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיִּבְרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם". למה נכנסו משה ואהרן פנימה? מפרש רש"י "כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער ואמר: יודע אני שבועס הקב"ה עלי ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל. אמר לו למשה: משה אחי, כך עשית לי שנכנסתי ונתביישתי? מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל". ובהמשך אומר רש"י "שכל שבעת ימי המלואים שהעמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו בכל יום לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה: משה רבינו, כל הטורח שטרחנו שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עוון העגל! לכך אמר להם... אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שעל-ידי קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו".

מה קורה כאן? אחרי הכל עדיין אין השראת שכינה, משהו 'תקוע'... אהרן הכהן מתבייש, כל ישראל נכלמים, וגם משה רבינו מודה בפירוש שלא על-ידו תשרה שכינה. רק אחרי שכולם קצת 'נשברים' ואחרי בקשת רחמים מיוחדת - מתגלה כבוד ה'.

אם הכל הולך 'חלק', ללא משברים, יש תחושה כלשהי של סיפוק שגובל בגאווה, ואז אין השראת שכינה. רק לאחר שכולם, משה אהרן וישראל, מגיעים לידי "לב נשבר" ומבקשים רחמים - אז מתגלה השכינה.

בהגדה של פסח אומרים "לא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ" - תחושת סיפוק עצמי ("לא הספיק") היא חמץ של גאווה שאסור בפסח...

(מתוך 'עמודיה שבעה')

אוצר האמרה

אוצר קצו

הדרך הכשרה
לגאולה

התקשרות לצדיק עפ"י אדמו"ר הזקן ועפ"י ר' אלימלך מליז'נסק

היום, כ"א אדר, יום ההילולא של הרבי ר' אלימלך מליז'נסק זי"ע, המכונה בפי חסידים 'בעל שם טוב קטן' או 'בעל שם טוב שני'. הוא גדול האדמו"רים בפולין וגליציה, וכל גדולי הצדיקים באיזורים אלו גדלו אצלו.

הבעל שם טוב דבר על מדרגות גבוהות של דבקות בה', אבל בדורות הבאים היה ברור שלא כל אדם מסוגל להגיע בעצמו לאותה דבקות. ישנן שתי דרכים עיקריות כיצד להוציא לפועל את דרך הבעל שם טוב:

אדמו"ר הזקן אומר שמעבר להתקשרות לצדיק, יש על האדם אחריות אישית ל"עבודה בכח עצמו", והוא יכול להיות בינוני. כדי להדריך את האדם בעבודתו, הוא חיבר את ספר התניא וקרא לו "ספר של בינונים". הבינוני, לפי ההגדרות בתניא, הוא אדם מאד גדול – אדם הנקי במאה אחוז במחשבותיו, מעשיו ודיבוריו. אדמו"ר הזקן מסביר שלא כל אחד יכול להיות צדיק, אבל כל אחד יכול להיות בינוני – "הלואי בינוני". זו הדרך של אדמו"ר הזקן לשייך את דרך הבעל שם טוב לכולם.

אבל ר' אלימלך אומר שגם אם אתה לא יכול להיות צדיק – העיקר הוא שתלמד על הצדיק, לחשוב עליו תמיד וכך להתקשר אליו. כך יכול להתגלות גם בך ניצוץ צדיק, וכך – על ידי ההתקשרות לצדיק – תוכל לקבל את כל השפע שהוא ממשיך מלמעלה. הצדיק בעיני עצמו הוא אין מוחלט, הוא חי בשפלות מוחלטת, אבל ה' ברא את העולם עבור הצדיקים ומשפיע דרכם לכל באי עולם.

רבי אלימלך אומר שלא כל אחד יכול להיות צדיק, אבל ה' ברא את העולם לכתחילה עבור הצדיקים. זהו ההסבר ב"נועם אלימלך" למאמר חז"ל שהקב"ה חשב לברוא את העולם במדת הדין – ה' רוצה שהכל יהיה מושלם, שהנשמה תהיה מושלמת ככל שניתן בעולם הזה. אמנם, הקב"ה ראה שאין העולם מתקיים במדת הדין, לא כל אחד יכול להיות צדיק במאה אחוז, ולכן צרף (והקדים) לה את מדת הרחמים – גם אם לא כל אחד יכול להיות צדיק, כל אחד יכול וחיוב להיות בעל תשובה. הבעל שם טוב מלמד שגם הצדיק צריך לעשות תשובה – גם הצדיק, ממקומו המושלם, רואה עצמו כלא-מושלם, וכך הוא יכול להתקרב עוד לה' וגם להמשיך שפע לכל ישראל. זהו סוד מדת הרחמים של הקב"ה.

הסברנו כעת ששני דורות אחרי הבעל שם טוב היו כמה דרכים ללמד את תורת הבעש"ט – להסביר איך יהודי פשוט יכול להתחבר לתורת הבעש"ט, כך שתגיע למליוני יהודים. יש את "ספרן של בינונים", ספר התניא, ויש גם "ספרן של צדיקים", כפי שמכנים את הספר נועם אלימלך. גם בספר התניא כתוב שצריך להתחבר לצדיקים, זו הדרך לקבל מהפנים של הקדושה (ומי שאינו קשור לצדיק מקבל ממנו בבחינת אחר), אבל עיקר עבודת ה' לפי התניא הוא העבודה המאומצת של כל אחד מאתנו להיות בינוני, עבודה בכח עצמו. לאיך, גם הנועם אלימלך אומר שצריך לעבוד קשה, כדי ש"כולי האי ואולי" תוכל לגלות את ניצוץ הצדיק בתוכך, אבל בכל אופן תוכל לחבר את עצמך לצדיק. כל הספר נועם אלימלך רק מדבר על סוגים שונים של צדיקים, שמות שונים של צדיקים ודרכים שונות להבין את המציאות הפרדוקסלית של צדיק האמת – הצינור שמחבר את כולם לאלקים, ובכל זאת מרגיש שהוא הרחוק ממנו ביותר. לשיטתו, גם אם אתה לא צדיק, עליך להבין מהו צדיק ולחבר את עצמך לצדיק.

(משיעור אור לכ"א אדר תשפ"א)

טוב להוריד גבולות בין יהודים, לעשות שלום בין יהודים. את כל הגבולות בין היהודים צריך להוריד ולבטל. אבל יש גבולות שבינתיים, עד שיתקיים היעוד של המשיח "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם הוי' לעבדו שכם אחד", ואז אפילו עם הגוים יהיה חבור ושלום אמתי – זה באמת יעוד של העתיד – אבל בינתיים יש את מה שכתוב בתורה "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב". כדי להתעצם בעצמנו ולא חס ושלום להתבולל עם גויי הארצות.

יש גבולות שמבדילים בין אנשים – זה ככה וזה ככה, זה משתייך לעדה הזו וזה לעדה אחרת. יש שתי מדות בנפש שמורידות גבולות – אהבה ושמחה. אם אדם מאד שמח גם כל הגבולות מתבטלים, מסתלקים. אם יש הרבה אהבה בין אנשים – לא משנה שום דבר. לא משנה כלום, כובע ולך אין – לא משנה כלום, אם יש אהבה הגבולות מתבטלים. זה בדיוק מה שה' רוצה. רק מה? יש איזו נקודה שמכאן ולהבא עוברים את הגבול של להוריד את הגבול. כמו כאשר ה' ברא את העולם, הוא ברא אותו בשם "שדי" – "שאמר לעולמו די" – שיש גבול. כתוב שבאשר יש לאדם שמחת גדולה, כמו שמחת חתונת בנו יחידו, ונכנס איזה שונא לתוך אולם החתונה – אז מתוך רוב שמחה, אפילו שזה שונא נפש ממש, בשמחה הכל מתבטל. הוא הולך ומחבק אותו, כי שמחה מבטלת שנאה וכל שכן כאשר אין שנאה אלא סתם אין יחס, אין קשר. אם יש שמחה כל הגבולות נופלים.

(משיעור אור לה' חשוון ע"ד)

אוצר הפתגם

כתוב "מכל מלמדי השכלתי" – מכל יהודי צריכים ללמוד את המדות הטובות – וכתוב בתניא ש"כל אחד מתוקן מחברו", כל אחד יכול ללמוד ולקבל תיקון דווקא מהחבר, כי יש לו משהו שאין לי. כל שכן שיש יהודים צדיקים, יהודים טובים, שאפשר לקחת מהם דוגמה חיה, וכך צריך.

(משיעור ליל פורים ע"ה)